

ประกาศกรมกิจการผู้สูงอายุ
เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกบุคคลให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับสูงขึ้น ในตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ

ตามที่กรมกิจการผู้สูงอายุได้มีหนังสือแจ้งให้ข้าราชการผู้มีคุณสมบัติสามารถเข้ารับการประเมินเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้นในตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการประเมินคุณลักษณะของบุคคล และให้ข้าราชการจัดทำเค้าโครงเรื่องของผลงานที่จะส่งประเมินเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือก นั้น

บัดนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการ ในหรือต่างกระทรวงหรือกรม พ.ศ. ๒๕๖๔ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ และประกาศ อ.ก.พ. กรมกิจการผู้สูงอายุ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกบุคคลให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับสูงขึ้น ในตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ จำนวน ๑ ราย ดังนี้

นางสาวปองจิต ทับเที่ยง ตำแหน่งนักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๕๐ กลุ่มแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการประจำรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ (นางวรรณภา สุขคง) ให้เข้ารับการประเมินผลงานในตำแหน่งนักพัฒนาสังคมชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๕๐ กลุ่มแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

เสนอผลงานเข้ารับการคัดเลือก ดังนี้

๑) ชื่อผลงานที่จะส่งประเมิน

- การเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครในการให้คำปรึกษากรณีหญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรมในการย้ายถิ่นและย้อนคืน

โดยมีสัดส่วนผลงานร้อยละ ๗๕ มีผู้ร่วมจัดทำผลงาน ได้แก่ นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา ร้อยละ ๒๕

๒) ข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

- ข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy)

ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องส่งผลงานขอรับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับสูงขึ้น ในตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

อนึ่ง...

อนึ่ง หากมีผู้ใดเห็นว่าชื่อผลงานพร้อมทั้งเค้าโครงผลงาน และสัดส่วนผลงานดังกล่าวไม่ตรงตามความเป็นจริงหรือเป็นกรณีการอ้างและคัดลอกผลงานของผู้อื่น สามารถทักท้วงได้ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศ ในกรณีชื่อผลงานพร้อมทั้งเค้าโครงผลงาน และสัดส่วนของผลงานไม่ตรงตามความเป็นจริง หรือเป็นกรณีการอ้างและคัดลอกผลงานของผู้อื่นจะต้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ตามข้อ ๔ การตรวจสอบการประเมินผลงาน แต่ถ้าตรวจสอบแล้วมีหลักฐานว่าข้อทักท้วงนั้นเป็นการกลั่นแกล้งหรือไม่สุจริต ให้รายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ทักท้วงนั้นให้ได้ข้อเท็จจริงและดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๙

(นายกิตติ อินทรกุล)
อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

แบบเค้าโครงการเสนอผลงาน

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวปองจิต ทับเที่ยง

◆ ตำแหน่งปัจจุบัน นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน – ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ (นางวรรณภา สุขคง)

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และกลั่นกรองข้อมูลและหนังสือราชการ ที่เสนอผู้บริหาร ทั้งหนังสือภายใน หนังสือภายนอก คำสั่ง ประกาศ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติของทางราชการ ก่อนนำเสนอผู้บริหารพิจารณา

๒. รวบรวม ตรวจสอบ และจัดเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้บริหาร จากหน่วยงานภายในและภายนอกกรม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การประชุม การมอบนโยบาย และการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประสานและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในกรม ภายในกระทรวง และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบาย ข้อสั่งการ และภารกิจของกรมเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมาย

๔. ติดตามและรวบรวมผลการดำเนินงานตามนโยบายและข้อสั่งการของผู้บริหาร รวมทั้งติดตามข้อมูลโครงการ กิจกรรม และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านผู้สูงอายุ เพื่อรายงานข้อมูลและความก้าวหน้าต่อผู้บริหารได้อย่างถูกต้องและทันต่อสถานการณ์

๕. บริหารจัดการข้อมูล เอกสาร และระบบงานสารบรรณที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของผู้บริหาร ให้เป็นระบบถูกต้อง และสามารถนำข้อมูลมาใช้สนับสนุนการบริหารราชการและการประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. อำนวยการและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร ทั้งด้านการประชุม การประสานงาน การจัดเตรียมข้อมูล และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้การปฏิบัติราชการของผู้บริหารเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและต่อเนื่อง

๗. ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสังคมและงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย โดยประยุกต์ใช้ความรู้ด้านนโยบาย การบริหารราชการ และภารกิจด้านผู้สูงอายุในการสนับสนุนการดำเนินงานของกรม

◆ ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน – ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ (นางวรรณภา สุขคง)

๑. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกลั่นกรองข้อมูล ข้อเสนอ และหนังสือราชการที่มีความสำคัญหรือมีความซับซ้อน เพื่อประเมินความครบถ้วน ความถูกต้อง ความสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และภารกิจของกรม พร้อมจัดทำข้อมูลหรือข้อเสนอประกอบการพิจารณาของผู้บริหาร

๒. วิเคราะห์และประมวลข้อมูลเชิงนโยบายและข้อมูลด้านผู้สูงอายุ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำประเด็นสำคัญ ข้อสรุป หรือข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การมอบนโยบาย และการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของผู้บริหาร

๓. ทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงและประสานการขับเคลื่อนข้อสั่งการของผู้บริหาร ไปสู่หน่วยงานภายในกรม ตลอดจนประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในกระทรวง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการบูรณาการและผลักดันภารกิจด้านผู้สูงอายุให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

๔. กำกับ ติดตาม วิเคราะห์ และประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามนโยบายและข้อสั่งการของผู้บริหาร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรม เพื่อสรุปสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรค และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขประกอบการพิจารณาของผู้บริหาร

๕. พัฒนาและบริหารจัดการระบบข้อมูลและองค์ความรู้ที่สนับสนุนการบริหารราชการของผู้บริหาร โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำมาใช้ประกอบการวางแผน การติดตามผล และการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

๖. ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือราชการ การนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร การประสานราชการ และแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

๗. วิเคราะห์สถานการณ์และบริหารจัดการภารกิจที่มีความหลากหลายหรือเร่งด่วน รวมทั้งแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ และดุลพินิจ เพื่อให้การบริหารราชการดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ต่อภารกิจของกรม

๘. ศึกษาและเสนอแนวทางพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงาน การติดตามข้อสั่งการ การบริหารข้อมูล และการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารให้เหมาะสมกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครในการให้คำปรึกษากรณีหญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรมในการย้ายถิ่นและย้อนคืน

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ พฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยมีการประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ และดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่ ๒๑–๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ โรงแรมซิตี้บีช รีสอร์ท หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Meeting)

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานดังกล่าว ผู้ขอประเมินได้นำความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๓.๑ ความรู้ด้านการพัฒนาสังคมและการคุ้มครองสตรีและครอบครัว

ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาของหญิงไทยที่สมรสกับชาวต่างชาติ หญิงไทยที่ประสบภาวะหม้ายหรือโดดเดี่ยวไร้ที่พึ่ง ตลอดจนครอบครัวหลากวัฒนธรรมที่ย้ายถิ่นกลับประเทศไทย เพื่อประกอบการกำหนดประเด็นและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะปัญหาด้านสภาพจิตใจ การเข้าถึงข้อมูลและเอกสารราชการระหว่างประเทศ สิทธิและสวัสดิการ ตลอดจนการปรับตัวเมื่อย้ายกลับมาพำนักในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเด็นที่พบจากการหารือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ความรู้ด้านการทำงานกับเครือข่ายและอาสาสมัคร

ประยุกต์ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมในการประสานและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ จิตอาสา Hua Hin Ladies จิตอาสาในพื้นที่ และครอบครัวหลากวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้มีประสบการณ์ตรงได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และพัฒนาแนวทางการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายร่วมกัน

๓.๓ ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม

ใช้กระบวนการวิเคราะห์กรณีศึกษาและการระดมความคิดเห็น โดยนำแนวคิด SWOT Analysis มาใช้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกรณีหญิงไทยที่เป็นหม้ายจากการสมรสกับชาวต่างชาติ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อให้การช่วยเหลือสอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละกรณี

๓.๔ ความรู้และทักษะด้านการบริหารโครงการและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ใช้ทักษะในการวางแผนการดำเนินงาน การจัดทำกำหนดการ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การประสานวิทยากรและภาคีเครือข่าย การจัดเตรียมข้อมูลและเอกสาร การดำเนินกิจกรรมทั้งในสถานที่และผ่านระบบออนไลน์ ตลอดจนการติดตามและสรุปผลการดำเนินงาน โดยออกแบบกิจกรรมให้มีทั้งการบรรยาย การเสวนา การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมความคิดเห็น และการศึกษาดูงาน

๓.๕ ความรู้ด้านการบริหารงบประมาณและระเบียบราชการ

ใช้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารขออนุมัติดำเนินงาน การเดินทางไปราชการ การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม ค่าสมนาคุณวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหารและอาหารว่าง ตลอดจนการจัดทำเอกสารประกอบการยืมเงินและหลักฐานทางการเงิน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวงเงินและหลักเกณฑ์ของทางราชการ โดยโครงการได้รับอนุมัติวงเงินสำหรับรายการประชุมจำนวน ๑๐๔,๐๐๐ บาท

๓.๖ ทักษะการประสานงานและการสื่อสารระหว่างภาคีที่มีความหลากหลาย

ใช้ทักษะในการประสานบุคคลและหน่วยงานที่มีบทบาทและประสบการณ์แตกต่างกัน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม เครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ อาสาสมัคร และประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการประสานผู้เข้าร่วมจากต่างประเทศผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๔.๑ ศึกษาสถานการณ์และวิเคราะห์ความจำเป็น

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มีการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครให้คำปรึกษาแก่หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติมาอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินงานก่อนหน้านี้ได้พัฒนาแนวคิดการทำงานของเครือข่ายหญิงไทยในยุโรป ตั้งแต่ช่วงก่อนการย้ายถิ่นจนถึงการย้ายกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย ต่อมา จากการหารือร่วมกับผู้แทนเครือข่ายหญิงไทยในยุโรปเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พบประเด็นความต้องการเร่งด่วน ได้แก่ การช่วยเหลือด้านสภาพจิตใจ ความรู้เกี่ยวกับเอกสารราชการระหว่างประเทศ และการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของหญิงไทยที่เป็นหม้ายจากคู่สมรสต่างชาติเสียชีวิต รวมถึงสถานการณ์ครอบครัวหลากวัฒนธรรมที่ย้ายกลับมาพำนักในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพิ่มขึ้น จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการกำหนดแนวทางดำเนินงาน

๔.๒ กำหนดกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

กำหนดพื้นที่หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นพื้นที่ดำเนินงาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายรวม ๔๐ คน ประกอบด้วยสมาชิกเครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ จิตอาสา Hua Hin Ladies จิตอาสาชุมชนหัวหิน ผู้เป็นหม้ายจากคู่สมรสต่างชาติเสียชีวิต ครอบครัวหลากวัฒนธรรมที่ย้ายกลับภูมิลำเนาหลังเกษียณอายุ บุคคลทั่วไป วิทยากร บุคลากรภาครัฐ และผู้สังเกตการณ์

๔.๓ วางแผนและออกแบบกระบวนการเรียนรู้

หารือรูปแบบกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมได้รับทั้งความรู้และประสบการณ์จากผู้ปฏิบัติงานจริง ประกอบด้วย การบรรยายเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลเมืองหัวหินในการดูแลผู้เกษียณอายุต่างชาติและครอบครัวหลากวัฒนธรรม การถ่ายทอดบทเรียนการทำงานด้านสตรีและครอบครัวหลากวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยเหลือ

หญิงไทยในต่างประเทศ การดูแลและเยียวยาตนเอง ตลอดจนการศึกษาโมเดลการช่วยเหลือหญิงไทยที่เป็นหม้ายในประเทศอิตาลีและเยอรมนี นอกจากนี้ กำหนดกิจกรรมระดมความคิดเห็นจากกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของความต้องการ และเสนอแนวทางช่วยเหลือ รวมถึงการศึกษาดูงานและการระดมความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครในพื้นที่นำร่องชุมชนหัวหิน โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นผู้พิจารณาและกำหนดกรอบเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมขั้นสุดท้าย

๔.๔ ประสานและเตรียมการดำเนินงาน

ประสานวิทยากรจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ รวมทั้งจัดเตรียมเอกสารการขออนุมัติดำเนินการ กำหนดการ รายละเอียดค่าใช้จ่าย การเดินทางไปราชการ การยืมเงิน และการจัดเตรียมระบบประชุมออนไลน์ เพื่อรองรับการเข้าร่วมของเครือข่ายที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมประชุม ณ สถานที่จัดงานได้ โดยในขั้นตอนการประสานวิทยากรและกำหนดการได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในการดำเนินการประสานให้เบื้องต้น

๔.๕ ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ดำเนินการระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ โรงแรมซิตี้บีช รีสอร์ท หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควบคู่กับระบบ Zoom Meeting โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้มีประสบการณ์ตรง อาสาสมัคร หน่วยงานภาครัฐ และเครือข่ายร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนวทางการช่วยเหลือ ส่วนหนึ่งของกระบวนการได้ใช้กรณีศึกษาของหญิงหม้ายมาวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ซึ่งทำให้สามารถจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการดำรงชีวิตและการเข้าถึงความช่วยเหลือ เช่น ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย ครอบครัว ภาษา การศึกษา สิทธิและสวัสดิการ ขณะเดียวกันพบข้อจำกัดสำคัญ เช่น การไม่รู้ภาษา ขาดความรู้ด้านเอกสาร ไม่ทราบแหล่งติดต่อช่วยเหลือ การพึ่งพาตนเองไม่ได้ ภาระหนี้สิน และการไม่มีสวัสดิการทางสังคม

๔.๖ ประเมินและสรุปผล

ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม รวบรวมสาระสำคัญจากการบรรยาย การเสวนาและการระดมความคิดเห็น พร้อมจัดทำรายงานสรุปผลเสนอผู้บริหาร และเสนอให้นำสาระสำคัญเผยแพร่ผ่านระบบ Intranet รวมทั้งเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ผ่าน Facebook และเว็บไซต์ของกรม เพื่อให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

เป้าหมายของงาน คือ การเพื่อเพิ่มพูนความรู้และความสามารถของเครือข่ายอาสาสมัครในการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือหญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรม โดยเฉพาะหญิงไทยที่อยู่ในภาวะหม้ายหรือโดดเดี่ยวไร้ที่พึ่งจากการสูญเสียคู่สมรสต่างชาติ และครอบครัวหลากวัฒนธรรมที่ย้ายกลับประเทศไทย ตลอดจนส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายการช่วยเหลือในพื้นที่

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ ผลสำเร็จเชิงปริมาณ

ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่ ๒๑–๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๒ วัน ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสิ้น ๔๐ คน ครอบคลุมเครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ จิตอาสาในพื้นที่ ผู้มีประสบการณ์ตรง ครอบครัวหลากวัฒนธรรม วิทยากร บุคลากรภาครัฐ ผู้สังเกตการณ์ และบุคคลทั่วไป มีผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด ร้อยละ ๕๐ และระดับมาก ร้อยละ ๕๐

๕.๒ ผลสำเร็จเชิงคุณภาพ

ผู้เข้าร่วมได้รับองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือหญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรม ทั้งด้านการปรับตัว การเยียวยา การเข้าถึงสิทธิ การจัดการเอกสาร และแนวทางการประสานความช่วยเหลือ ตลอดจนได้เรียนรู้โมเดลการช่วยเหลือหญิงไทยที่เป็นหม้ายจากต่างประเทศและนำมาวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย กระบวนการกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้มีประสบการณ์ตรงกับอาสาสมัครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำให้เห็นปัจจัยของปัญหาและความต้องการของหญิงไทยที่เป็นหม้ายอย่างเป็นระบบผ่าน SWOT Analysis อันเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาแนวทางการช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาของอาสาสมัครต่อไป ผลการประเมินยังสะท้อนว่าผู้เข้าร่วมมีความประทับใจต่อบรรยากาศการดำเนินกิจกรรม การได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับงานจิตอาสา การได้รู้จักเครือข่ายใหม่ และการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๖.๑ ประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย

อาสาสมัครและเครือข่ายได้รับองค์ความรู้และแนวทางในการให้คำปรึกษาแก่หญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรม โดยสามารถนำกระบวนการช่วยเหลือ ได้แก่ การให้คำปรึกษา การให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหา การเป็นเพื่อนร่วมทาง และการติดตามผล ไปประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้

๖.๒ ประโยชน์ต่อการพัฒนาเครือข่าย

เกิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น เครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ อาสาสมัคร และผู้มีประสบการณ์ตรง ทำให้แต่ละภาคส่วนได้รับรู้บทบาทและศักยภาพของกันและกัน และเป็นพื้นฐานสำหรับการประสานส่งต่อความช่วยเหลือในอนาคต

๖.๓ ประโยชน์ต่อหน่วยงาน

หน่วยงานได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอจากพื้นที่ ซึ่งสามารถนำไปประกอบการพัฒนาการดำเนินงานด้านหญิงไทยในต่างประเทศและครอบครัวหลากวัฒนธรรม รวมถึงมีการเสนอให้นำองค์ความรู้จากการประชุมเผยแพร่ในระบบ Intranet และช่องทางประชาสัมพันธ์ของกรม เพื่อขยายผลให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์

๖.๔ ผลต่อกระบวนการช่วยเหลือทางสังคม

การนำกรณีศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกันทำให้การให้ความช่วยเหลือไม่ได้พิจารณาเฉพาะปัญหาที่ปรากฏแต่คำนึงถึงปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว เศรษฐกิจ ภาษา เอกสาร สิทธิและสวัสดิการ ตลอดจนแหล่งสนับสนุนทางสังคม ซึ่งช่วยให้การกำหนดแนวทางช่วยเหลือมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละกรณีมากขึ้น

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การดำเนินงานมีความยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายและภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วน ซึ่งมีบริบท บทบาท ประสบการณ์ และความต้องการแตกต่างกัน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายหญิงไทยในต่างประเทศ อาสาสมัคร ผู้เป็นหม้ายจากคู่สมรสต่างชาติ และครอบครัวหลากวัฒนธรรม จึงต้องประสานและออกแบบกิจกรรมให้สามารถตอบสนองต่อผู้เข้าร่วมที่มีความหลากหลายดังกล่าว

นอกจากนี้ ประเด็นปัญหาของหญิงไทยที่สมรสกับชาวต่างชาติและครอบครัวหลากวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงหลายมิติ ทั้งสภาพจิตใจ ครอบครัว การประกอบอาชีพ ภาษา เอกสาร สิทธิ สวัสดิการ และการเข้าถึงหน่วยงานช่วยเหลือ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน และจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เปิดโอกาสให้ผู้มีประสบการณ์ตรงเข้ามามีส่วนร่วม

การดำเนินงานยังเป็นรูปแบบ Hybrid Meeting โดยจัดทั้ง ณ สถานที่จริงและผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและเครือข่ายในต่างประเทศ ทำให้ต้องบริหารจัดการด้านการประสานงาน กำหนดการวิทยากร ระบบการประชุม และการดำเนินกิจกรรมให้เชื่อมโยงกัน ขณะเดียวกันการบริหารค่าใช้จ่ายมีหลายประเภท ทั้งค่าสมนาคุณวิทยากร ค่าเดินทาง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องจัดทำรายละเอียดและเอกสารประกอบให้ถูกต้องภายใต้วงเงินที่ได้รับอนุมัติ จึงต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการวางแผนและตรวจสอบเอกสารควบคู่กับการดำเนินกิจกรรม

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ ความหลากหลายของสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย

หญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรมแต่ละรายมีเงื่อนไขและปัญหาแตกต่างกัน โดยจากการแลกเปลี่ยนพบทั้งปัญหาด้านภาษา เอกสาร สิทธิและสวัสดิการ การพึ่งพาคู่สมรส ปัญหาเศรษฐกิจและหนี้สิน รวมถึงการไม่ทราบช่องทางหรือหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือ ทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางช่วยเหลือแบบเดียวกันสำหรับทุกกรณีได้

๘.๒ การประสานงานระหว่างเครือข่ายหลายภาคส่วน

ผู้เข้าร่วมและวิทยากรมาจากหลายหน่วยงานและหลายพื้นที่ รวมถึงเครือข่ายในต่างประเทศ จึงต้องประสานวัน เวลา รูปแบบการเข้าร่วม และเนื้อหาของกิจกรรมให้เหมาะสมกับแต่ละฝ่าย

๘.๓ ข้อจำกัดในการประเมินผล

แม้การดำเนินงานมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔๐ คน แต่มีผู้ตอบแบบประเมินจำนวน ๑๔ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจสะท้อนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินเพียงบางส่วน จึงควรใช้ความระมัดระวังในการนำผลดังกล่าวไปอธิบายแทนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมทั้งหมด

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ ควรพัฒนากลไกอาสาสมัครในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยต่อยอดจากการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการไปสู่การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครที่มีช่องทางประสานงานและระบบการส่งต่อกรณีที่ชัดเจน เพื่อให้อาสาสมัครสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นและเชื่อมต่อผู้ประสบปัญหาเข้าสู่บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

๙.๒ ควรจัดทำองค์ความรู้หรือแนวทางการให้คำปรึกษาสำหรับอาสาสมัคร โดยรวบรวมประเด็นปัญหาที่พบเป็นประจำ เช่น เอกสาร สิทธิและสวัสดิการ ช่องทางติดต่อหน่วยงาน การปรับตัวหลังย้ายกลับประเทศไทย และแนวทางการส่งต่อ เพื่อให้อาสาสมัครมีข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องและสามารถใช้ประกอบการให้คำปรึกษาได้

๙.๓ ควรพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลกรณีศึกษา โดยจำแนกประเภทปัญหา ความต้องการ การให้ความช่วยเหลือ หน่วยงานที่รับผิดชอบ และผลการติดตาม เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนของผู้ประสบปัญหา

๙.๔ ควรเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายในพื้นที่ เนื่องจากครอบครัวหลากวัฒนธรรมที่ย้ายกลับประเทศไทยมีความต้องการความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในระดับพื้นที่ การเชื่อมโยงหน่วยงานส่วนกลางกับกลไกในพื้นที่จะช่วยให้การประสานและส่งต่อความช่วยเหลือมีความต่อเนื่องมากขึ้น

๙.๕ ควรปรับปรุงกระบวนการติดตามและประเมินผล โดยกำหนดให้ผู้เข้าร่วมตอบแบบประเมินให้ครอบคลุมมากขึ้น และอาจมีการติดตามภายหลังการดำเนินกิจกรรมว่าอาสาสมัครสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างไร เพื่อให้สามารถประเมินผลลัพธ์ของการพัฒนาศักยภาพได้มากกว่าการประเมินความพึงพอใจเพียงอย่างเดียว

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี) -

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

๑) นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา สัดส่วนผลงาน 25 %

๒) นางสาวปองจิต ทับเที่ยง สัดส่วนผลงาน 75 %

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(นางสาวปองจิต ทับเที่ยง)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา)

นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ).....

(นางสาวพรมณี พุ่มอิ่ม)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านครอบครัว

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้

สัดส่วนในการคิดน้ำหนักของงาน
การเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครในการให้คำปรึกษากรณีหญิงไทยและครอบครัวหลากวัฒนธรรม
ในการย้ายถิ่นและย้อนคืน

องค์ประกอบ	น้ำหนักของงาน	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. การกำหนดแนวทาง/ที่มาโครงการ สรุปประเด็นหารือ จับประเด็น	10 %	นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา
2. การประสานวิทยากรและจัดทำ/กำหนดสาระกำหนดการ	10 %	นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา
3. การจัดทำเอกสารโครงการ เอกสารขออนุมัติ งบประมาณ ค่าใช้จ่าย เอกสารยืมเงิน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	45 %	นางสาวปองจิต ทับเที่ยง
4. การดำเนินงาน/ประสานงานด้านเอกสารและสนับสนุนการจัดโครงการ	30 %	นางสาวปองจิต ทับเที่ยง
5. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	5 %	นางสาวสนทรียา เนติรังษีวัชรา
รวม	100%	

แบบเค้าโครงการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

.....

๑. เรื่อง ข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy)

๒. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีแนวโน้มในการเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดเพียงภาระด้านสวัสดิการและการดูแลประชากรผู้สูงอายุเท่านั้น แต่ยังมีโอกาสทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบแนวคิด Silver Economy ซึ่งให้ความสำคัญกับศักยภาพของผู้สูงอายุในฐานะแรงงานที่มีคุณภาพ และบางกรณีผู้สูงอายุอาจเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่สามารถสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๙ ในส่วนของนโยบายด้านสังคม โดยกำหนดว่า *"สร้างสภาพสังคมและชุมชนให้รองรับสังคมสูงวัย เพื่อให้ผู้สูงอายุและประชากรทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเองได้ และมีส่วนร่วมในสังคม พร้อมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) เพื่อผู้สูงวัยและโดยผู้สูงวัย อาทิ การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยในการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ การส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือกิจการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย การส่งเสริมการสร้างรายได้ การออมและการใช้ศักยภาพของผู้สูงอายุ การลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ผู้สูงอายุที่มีรายได้"* ประกอบกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอให้ส่งเสริมการดำเนินการ Silver Economy และได้กล่าวถึงความสำคัญกับแนวคิด Productive Aging โดยมองผู้สูงอายุในฐานะ "ทุนมนุษย์" ที่ยังสามารถเป็นผู้ผลิตและผู้ร่วมสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่ใช่เพียงผู้รับสวัสดิการหรือผู้บริโภคเท่านั้น รวมถึงคาดการณ์ว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super-Aged Society) ในปี พ.ศ. 2576 โดยจะมีประชากรสูงอายุคิดเป็นประมาณร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จากเดิมที่มุ่งเน้นการสงเคราะห์ การคุ้มครองและการจัดสวัสดิการเป็นหลัก ไปสู่การส่งเสริมศักยภาพและการสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามศักยภาพ ความพร้อม และความสมัครใจของแต่ละบุคคล จากเหตุผลดังกล่าว Silver Economy จึงมีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเป็นแนวคิดที่พิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไม่เพียงในมิติของภาระค่าใช้จ่ายหรือการจัดสวัสดิการ แต่ยังพิจารณาถึงโอกาสทางเศรษฐกิจที่เกิดจากประชากรสูงอายุ ทั้งในฐานะผู้บริโภคสินค้าและบริการ ผู้ประกอบอาชีพ แรงงาน ผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้มีองค์ความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมได้

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติสิทธิของผู้สูงอายุตามมาตรา ๑๑ ที่อาจไม่รองรับนโยบาย Silver Economy ตามคำแถลงนโยบายรัฐบาล ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดกลไกการส่งเสริมทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

หน้าที่และอำนาจของกรมกิจการผู้สูงอายุ ตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการกรมกิจการผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้ กรมกิจการผู้สูงอายุ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการและการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมและตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พันธกรณี และความตกลงระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้น ข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) จึงเป็นหลักการสำคัญในการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับงานวิชาการระดับนานาชาติ ได้แก่ Madrid International Plan of Action on Ageing: MIPAA, Priority Direction I: Older Persons and Development ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนา ตลอดจนการทำงานและกำลังแรงงานสูงอายุ โดยกำหนดเป้าหมายในการสร้างโอกาสการจ้างงานสำหรับผู้สูงอายุที่ประสงค์จะทำงาน และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ตามความต้องการและศักยภาพของผู้สูงอายุ

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๓.๑ สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว เมื่อประชากรวัยแรงงานลดลง ประเทศย่อมเผชิญความท้าทายด้านกำลังแรงงานและผลิตภาพ รวมถึงงบประมาณในการจัดทำสวัสดิการต่าง ๆ หากประเทศไทยยังคงมองนโยบายด้านผู้สูงอายุผ่านกรอบการสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการเป็นหลัก อาจทำให้ภาครัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์จากศักยภาพของผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานหรือมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับสถานการณ์การเงินการคลังของประเทศที่มีแนวโน้มหนี้สาธารณะที่สูงขึ้น ทำให้การยกระดับศักยภาพผู้สูงอายุ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น การรองรับสังคมสูงวัยจึงควรดำเนินการอย่างสมดุลระหว่าง “การคุ้มครอง” ผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือกับ “การส่งเสริมศักยภาพ” ของผู้สูงอายุที่มีความพร้อมและประสงค์จะทำงานหรือสร้างรายได้ต่อไป อนึ่ง หลักการดังกล่าวมิได้หมายความว่าผู้สูงอายุทุกคนจะต้องทำงานต่อหลังอายุ ๖๐ ปี ตามความนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่หมายถึงการสร้างระบบที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถเลือกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจตามความสามารถ สุขภาพ ความต้องการ และความสมัครใจ โดยรัฐมีบทบาทในการลดข้อจำกัดและสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ศักยภาพดังกล่าว

๓.๒ แนวคิดเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy)

เศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) หมายถึง ระบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย ครอบคลุมการผลิต การบริโภค การจ้างงาน การประกอบอาชีพ การเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชากรสูงอายุ โดยให้ความสำคัญกับการใช้ศักยภาพ ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้สูงอายุในการสร้างรายได้และคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตและการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ โดย Silver Economy มี ๒ มิติสำคัญ ได้แก่ ผู้สูงอายุในฐานะผู้บริโภค กล่าวคือ เมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ย่อมเกิดตลาดสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น สุขภาพ การดูแลระยะยาว ที่อยู่อาศัย อาหาร การท่องเที่ยว เทคโนโลยี การเงิน และบริการต่าง ๆ ที่ออกแบบให้เหมาะกับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุในฐานะผู้ผลิต แรงงาน หรือผู้ประกอบการ กล่าวคือ ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งยังมีความสามารถและต้องการทำงาน สามารถประกอบอาชีพ เป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะใหม่ ถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ และสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และระบบเศรษฐกิจ

๓.๓ ข้อจำกัดด้านกฎหมาย

มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้วางหลักการสำคัญว่า ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ โดยมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดเรื่อง ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้าน “การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม” เมื่อพิจารณาถ้อยคำ และในช่วงเวลาที่กฎหมายประกาศใช้ บทบัญญัติดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญที่รับรองให้การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุเป็นสิทธิที่รัฐต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุน

ทั้งนี้ เมื่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างประชากร และตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงนโยบายของรัฐบาล การกำหนดสิทธิเพียง “การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพ” อาจยังไม่สะท้อนกระบวนการส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุอย่างครบถ้วน เนื่องจากการมีรายได้ของผู้สูงอายุในปัจจุบันไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพในความหมายดั้งเดิมเพียงรูปแบบเดียว เช่น ผู้สูงอายุบางรายอาจต้องการกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะลูกจ้าง บางรายต้องการทำงานบางเวลา บางรายมีความรู้ที่สามารถนำไปให้คำปรึกษาหรือถ่ายทอดแก่คนรุ่นใหม่ บางรายสามารถประกอบธุรกิจขนาดเล็กหรือวิสาหกิจชุมชน และบางรายจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะใหม่ก่อนที่จะสามารถกลับเข้าสู่การทำงานได้ ดังนั้น ช่องว่างสำคัญมิใช่การที่กฎหมาย “ไม่มีสิทธิด้านอาชีพ” แต่เป็นการที่ขอบเขตของสิทธิดังกล่าวยังสามารถปรับให้สะท้อนห่วงโซ่ของการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตั้งแต่การพัฒนาทักษะ การเข้าถึงงาน การประกอบอาชีพ การประกอบธุรกิจ ไปจนถึงการสร้างรายได้

๓.๔ แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานที่ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาความรู้และศักยภาพของผู้สูงอายุ ขณะที่การดำเนินงานของกองทุนผู้สูงอายุมีเป้าประสงค์ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ มีงาน มีรายได้ มีสัมมาชีพที่มั่นคง และมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น โดยกำหนดแผนแม่บทประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในประเด็น ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น รายละเอียดปรากฏตามตาราง ดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น	ผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละต่อปี)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕
มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น	สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นร้อยละ ๕๐ ของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด
ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น	ร้อยละผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีงานทำและรายได้เหมาะสม	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐

๓.๕ ข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

จากการวิเคราะห์ข้างต้น เห็นควรปรับปรุงพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะมาตรา ๑๑ (๓) โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขโครงสร้างของพระราชบัญญัติ ดังนี้

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ข้อเสนอแนะแก้ไข
มาตรา ๑๑ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (๑) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ (๒) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต (๓) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม (๔) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน ฯลฯ ฯลฯ	มาตรา ๑๑ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (๑) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ (๒) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต **(๓) การส่งเสริมการมีงานทำ การประกอบอาชีพ การฝึกอาชีพ การพัฒนาทักษะ การเป็นผู้ประกอบการ และการสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับศักยภาพ ความต้องการ และความสมัครใจของผู้สูงอายุ** (๔) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน ฯลฯ ฯลฯ

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ กฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุมีบทบัญญัติด้านการส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างประชากร และตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงนโยบายของรัฐบาล

๔.๒ กรมกิจการผู้สูงอายุมีกรอบทางกฎหมายที่ชัดเจนขึ้น สำหรับใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และมาตรการด้านการส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงสิทธิที่กฎหมายกำหนดกับแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุและนโยบาย Silver Economy ได้อย่างเป็นระบบ

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑ มีข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ (๓) เพื่อขยายขอบเขตสิทธิด้านการส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ จำนวน ๑ ข้อเสนอ

๕.๒ ข้อเสนอการแก้ไขกฎหมายผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มสังคมสูงวัย แนวคิด Silver Economy และ Productive Aging รวมถึงความสอดคล้องกับนโยบาย แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(ลงชื่อ).....

(นางสาวปองจิต ทับเที่ยง)

ผู้ขอประเมิน

(วันที่) ๑๒ / ก.ค. / ๒๕๖๗